

MUHAMMED AHMED: İKBY BAŞKANI PARLAMENTOYA KARŞI SORUMLU OLMALIDIR

Muhammed AHMED

1961 yılında Süleymaniye'ye bağlı Saydadık ilçesinde doğdu. 1990 yılında Musul Üniversitesi Veterinerlik Bölümü'nden ve 2001 yılında Süleymaniye Üniversitesi Hukuk Bölümü'nden mezun oldu. Kürdistan İslami Birlik Partisi (Yekgirtu)'nin kurucularından biri olan Ahmed, 1994'ten beri aktif siyaset içinde partide çeşitli görevler aldı. 2005-2010 yılları arasında Bağdat parlamentosunda Kürdistan İslami Birlik Partisi grup başkan vekili olarak görev yaptığı sırada, Irak Parlamentosu'nda Barış Meclisi üyeliğini de yürüttü. Günümüzde Kürdistan İslami Birlik Partisi Genel Başkan Yardımcısı ve politbüro üyeliğini yürütmekte ve başkanlık meselesi ile ilgili toplantılara, partisinin temsilcisi olarak katılmaktadır.

Kürdistan İslami Birlik Partisi'nin (Yekgirtu) Irak Kürdistan Bölgesel Yönetimi (IKBY)'nde yaşanmakta olan başkanlık tartışmalarına ilişkin tutumu nedir? Bu krizin aşılması için önerileriniz nelerdir?

Muhammed Ahmed: Maalesef IKBY'nin başkanlık krizi öyle bir hale geldi ki başka konular üzerinde de etkileri oldu. Başkanlık konusunda siyasi partiler kendi tabanını başka bir yöne çekerek ve kendi siyasi isteklerini öne çıkararak, daha fazla kazanım elde etme peşindedir. Şimdi ise durum kontrol edilemiyor ve bu da sorunu daha da derinleştirerek, çözümü geciktiriyor. Biz, parti olarak, bu sorunun iki temelde çözüleceğine inanıyoruz: Birincisi, parlamento yoluyla çözülmesini istiyoruz ve bu konuda parlamentoya bir yasa önerisi sunduk. Diğer düşüncemiz ise, tüm siyasi partilerin tartışıp anlaşması gerektiğidir. Biz Kürdistan Demokrat Partisi (KDP) ile parlamentoya ortak bir proje sunalım istedik. Hatta bunun, beş siyasi partinin ortak bir projesi olması gerektiğini söyledik. Farklı görüşlerimiz olabilir, ancak tartışıp anlaşmamız gerektiğine inanıyoruz. Bu meselenin parlamentoda çözülmesini istiyoruz, ama KDP bunu kabul etmeyip, sorunun yasal projeyle

değil sadece siyasi anlaşmayla çözülmesini istiyor. Diğer siyasi partiler de meselenin tamamıyla yasal bir zeminde, parlamentoda çözülmesinden yana. Anayasa yoluyla anlaşmayla olur. Biz bu sorunun tüm yönleriyle birleştirilip çözülmesinden yanayız, ama siyasi partiler bir türlü ortak noktalarda anlaşmıyorlar. Sonuçta, biz, dört siyasi parti olarak, parlamento sistemini savunuyoruz. Eğer IKBY başkanının yetkileri varsa, o zaman parlamento karşısında sorumlu olması gerektiğine inanıyoruz. Eğer yetkileri yoksa ve sadece protokolden ibaret bir makamsa, o zaman parlamentoya karşı herhangi bir sorumluluğu olmayacaktır. İşte, tam burada bir anlaşmazlık var. KDP hem parlamenter sistemi savunuyor hem de başkanın tüm yetkilerinin devam etmesini ve parlamentoya karşı sorumluluğunun olmasını istiyor. Daha önceden anlaşamadığımız konu şuydu; KDP diyordu ki parlamenter sistem, başkanın seçilmesini gerektirmez. Biz de şunu savunduk; eğer başkanın yetkileri varsa o zaman parlamentoya karşı da sorumluluğunun olması gerekir. Aksi hiç makul değil. Önemli bir kurumun yetkileri olduğu takdirde hiçbir şekilde denetlenmemesini doğru bulmuyoruz.

Buradaki anlaşmazlık, tartışmalar ve toplantılarımız devam ediyor. KDP'nin tu-

tumu, bu sorunun çözülmesi için belirleyicidir. Şimdi IKBY Başkanı'nın üç önemli görevi var. Birincisi, dış politika yetkisi var. İkincisi, tüm silahlı güçlerin (peşmerge güçlerinin) başkomutanı ve üçüncüsü kanun tekliflerini parlamentoya sunma yetkisine sahip. Şu an dış politikada, Bağdat dahi başkanın yetkisini belirlemiş durumda. Burada anlaşmamız için tek madde kaldı, o da tüm silahlı güçlerin başkomutanlığı meselesidir. Eğer bu yetkisi devam ederse bile, bir şekilde parlamentonun gözetiminde olması lazım. Şimdiye kadar KDP, başkanın tüm yetkileriyle, hiçbir kuruma karşı sorumluluğu olmadan devam etmesinde ısrar ediyor. Ancak bu parlamenter sisteme aykırıdır.

Bizim Yekgirtu olarak bakışımız şu şekildedir: Başkan ister halk tarafından ister parlamento tarafından seçilsin, başkanın her hâlükârda parlamentoya karşı sorumluluğunun olması lazım. Dört siyasi partinin ortak görüşü budur.

Amerika ve komşu ülkeler başta olmak üzere diğer ülkelerin IKBY başkanlık krizine yönelik tutumu ve tavrı nedir?

Komşu ülkelerimiz ve Amerika bu sorunun çözülmesinden yanalar ve hiçbir şekilde IKBY'nin siyasi istikrarının bozulmasını isteme-

diklerini dile getiriyorlar. Bir diğer önemli boyut da şu ki IKBY şu an IŞİD'le savaşıyor. Eğer siyasi istikrar bozulursa, o zaman IKBY, IŞİD karşısında darbe alacaktır. Başta IKBY olmak üzere, bundan herkes zarar görecektir. Tüm dünya kaybedecek, çünkü IKBY dünya için IŞİD'e karşı savaşıyor, teröre karşı savaşıyor. Umuyorum ki siyasi istikrar devam edecektir. Siyasi partiler, IKBY'nin sistemini değiştirmek ve daha iyi bir yönetim şekline sahip olması için çabalyorlar. Bu dört siyasi partinin amacı, Sayın Mesud Barzani'ye karşı bir tavır sergilemek değil. Sadece IKBY için yeni ve modern bir sistem kurabilmek için çabalyorlar. Sonuçta bir ittifak yapmamız şart, anlaşmamız kaçınılmaz diye düşünüyorum.

Eğer bu konu hakkında siyasi partiler arasında bir anlaşma sağlanamazsa, bunun ne tür etkileri olur? Zira zaman zaman medyada KYB ve KDP arasında bir çatışmadan söz ediliyor. Sizce tekrar bir iç çatışma söz konusu olabilir mi?

Bu saatten sonra bir iç çatışma çıkacağını tahmin etmiyorum. Daha önceden yaşanmış ve acısı günümüzde bile devam ediyor. Ama anlaşma sağlanamazsa IKBY'nin parçalanmasına doğru gidebilir.

KDP, IKBY başkanının tüm yetkileriyle, hiçbir kuruma karşı sorumluluğu olmadan devam etmesinde ısrar ediyor. Ancak bu parlamenter sisteme aykırıdır.

Yani bu IKBY'ye ikili idare sistemi getirebilir. Bu bir ihtimal ve aynı zamanda IKBY için tehlikeli. Eğer iki ayrı idare olursa, o zaman anlaşmazlıklar zamanla daha derinleşecek. Bu da bir iç çekişmeye gidebilir. Biz Yekgirtu olarak IKBY'nin tek idare ve yönetimde kalmasını faydalı ve olumlu görüyoruz. Biz IKBY'nin tek parça kalması ve daha iyi yönetilmesi için çok çaba gösterdik, gösteriyoruz.

IKBY'nin anayasa reformu süreci için ne düşünüyorsunuz?

Irak hükümeti, IKBY'nin kendi anayasası olmasına izin vermiş. Ama maalesef kendi

iç çekişmemiz nedeniyle bir anlaşma olmadı. Hala bir anayasa sorunu var. Bu da sonuçta tüm siyasi partilerin anlaşmasını gerektiriyor. Başkanlık meselesinden sonra anayasa meselesi gündeme gelecektir. Ancak şimdi öncelikli konu başkanlık meselesidir. Ondan sonra yeni anayasa süreci başlayacaktır.

Başkanlık meselesi gündeme geldiği zaman partinizden birkaç milletvekili farklı görüş sergilediler. Yekgirtu'da farklı çizgi var mı?

Partimizde farklı bir tavır ya da farklı bir çizgi yok. Partimizin IKBY'de tüm

bölgelerde tabanı var. Badinan bölgesinde dört milletvekilimiz var. Süleymaniye’de dört milletvekilimiz daha var. İlk zamanlarda Badinan’daki milletvekillerimiz, başkanlık meselesi ile ilgili partimizin kararını beklemeden bize danışmadan bir açıklama yaptılar. Sonra iç toplantılarımızı yaptık ve partinin resmi kararı açıklandı. Sonuçta herkes partinin disiplini ve kararlarına bağlı. Yekgirtu içinde farklı çizgi yok.

Partiniz yakın zamanda kongre yapacak mı?

Önümüzdeki yıl kongre yapacağız. Zaten partimizin olağan kongre zamanı oluyor. Biz şimdiden, yavaş yavaş hazırlıklarına başladık.

Türkiye ve PKK arasında çatışmalar yeniden başladı. Siz bu durumu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Biz barış sürecinden çok memnunduk, çünkü tüm Türkiye için siyasi istikrar söz konusuydu. Beklentimiz, bu sorunun çözülmesiydi. Kürt sorunu barış yoluyla çözülmüşse o zaman Türkiye’deki ekonomik, siyasi ve hatta sosyolojik durumlar daha iyi bir seviyeye gelecektir ve biz, o zaman mutlu oluruz. Herhangi bir karışık durumda, savaş durumu da bizi etkiliyor ve üzüyor. Komşu ülkelerimizde istikrar

önemlidir, çünkü bir şekilde birbirimizi etkileyecektir. Biz Türkiye’nin siyasi istikrarının bozulmasını istemeyiz, ekonomisinin kötü olmasını istemeyiz. Umut ediyoruz ki Kürtler, Türkiye’de eşit vatandaş olarak tanımlanacaktır. Anayasada var olan sorunun da diyalog aracılığıyla çözülmesinden yanayız. Maalesef şimdi savaş var ve biz kesinlikle savaşa karşıyız. İki tarafı da tekrar masaya çağırıyoruz. Savaş sürerse dış güçlerin müdahalesi olacak ve çok kötü bir duruma gidilebilir. Bu da istikrarı bozacaktır. Türkiye’nin gücü, iktisat ve ekonomiden geliyor, bu İKBY’yi de etkiler. Biz iki tarafla da diyalogumuza devam ederiz, yeter ki masaya dönsünler ve barış süreci devam etsin. Siyasi anlaşmaları yapmaları lazım, sorunun demokratik yollardan çözülmesi lazım. Kürtlerin doğal hakkı ve eşit vatandaşlık tanımının yapılması, doğu illerine daha iyi yatırım yapılması, anayasada hakların tanımlanması lazım. Biz seçimden hemen sonra barışın daha sağlam olmasını, yeni anayasa yapılmasını bekliyorduk, ama maalesef öyle olmadı, süreç geri çekildi. Şu an sükûnetin sağlanması ve iki tarafın masaya oturması lazım.

İKBY, son üç yılda barış sürecinin ilerlemesinde bir rol oynamıştır. Siz Yekgirtu olarak barış için ne tür bir rol oynadınız?

Başkanlık meselesinden sonra anayasa meselesi gündeme gelecektir. Ancak şimdi öncelikli konu başkanlık meselesidir.

Yalnızca son üç yıldır değil, 10 yıldan beri devamlı iki tarafla da irtibatlı olduk ve barışı savunduk. Hatta Yekgirtu adına resmi heyetimiz 10 sene önce Türkiye'ye gitti. O zaman Sayın Abdullah Gül, Dışışleri Bakanı'ydı, onunla toplantı yaptık ve Kürt sorununun savaş yoluyla değil, barış yoluyla çözülmesi gerektiğini savunduk. Hatta Kürt tarafıyla da görüştük, toplandık ve düşüncelerimizi barış yönünde aktardık. Demokratik anayasa, diyalog ve siyasi müzakere yoluyla çözülmesini istedik, bunu savunduk. Bence sürecin devam etmemesinin nedeni tarafların güvenisizliğidir. Bu da dış güçlerin müdahalesine fırsat veriyor, durumu daha zorlaştırıyor.

IKBY-IŞİD savaşı ne aşamada? Sizce IKBY'nin bu savaşa girmesi şart mıydı?

IKBY bu terör savaşına girmek ya da bir parçası olmak istemiyordu ama IŞİD bize saldırdı ve durduk yere IKBY'ye savaş ilan etti. İlk başlarda biz IŞİD'i Irak'ın Sünni bölgelerine hâkim olmak isteyen silahlı bir grup olarak biliyorduk, ama öyle çıkmadı. Onlar her şeyi mahvetti. Bir terör örgütü olarak Irak'ı öyle bir hale getirdi ki artık Irak'ın tam bir bütün olması imkânsız gibi. Bir de boş yere IKBY'ye savaş açtı, sebepsiz yere bize saldırdı. Bu

savaşı bize dayattılar, yoksa biz savaşa girmek istemiyorduk. Allah'a şükür buradaki tüm siyasi partiler IŞİD konusunda hem fikirler, herkes IŞİD'e ve teröre karşı. Tüm taraflar IŞİD'e karşı mücadeleimizde omuz omuza. Biz tek ses, tek irade ortaya koyduk ve Batılı ülkelerin bize destek vermesi önemlidir. Biz şu an IŞİD'e karşı daha fazla zafer elde ettik. Durumumuz daha iyidir. Biz mağduruz. IŞİD terör örgütüdür ve yaşamaya hakkı yoktur. Bize saldırıyorlar, kazançlarımızı ve değerlerimizi tehdit ediyorlar. Şu an biz daha iyi bir noktadayız. IŞİD'le savaşımızda gün be gün ilerliyoruz, onların kontrolündeki kasabaları, köyleri geri alıyoruz. IKBY'de IŞİD tehlikesi kalmadı artık.

Son dönemde IKBY'de İran etkisinin daha ön planda olduğunu düşünüyor musunuz?

İran, genel olarak zaten Irak üzerinde etkili ve bu Amerika'nın politikasının sonucudur. Bu konuda Amerika Irak'ı cansız bir hale getirdi, çünkü Irak hiçbir şekilde dış müdahaleye engel olamıyor. Bu da Irak'ta iç çekişmeleri daha derinleştirdi. İran'ın da bir komşu ülke olarak Irak'ta çıkarları var, o yüzden Irak'ta bir rolü var, ama IKBY'de rolünün daha az olduğunu ve etkili olmadığını söyleyebiliriz.

Türkiye'nin bölgedeki rolünü nasıl değerlendiriyorsunuz?

Türkiye daha iyi bir siyasi çizgi sergiliyor bölgede. O da, çok taraf tutmaması ve aynı zamanda bölge üzerindeki bir uluslararası ittifakta yer almasından dolayı. Türkiye kendini savunuyor, iyi bir siyaset çizgisi var, çünkü Türkiye'yi sevmeyen çok ülke var ve bir şekilde Türkiye'yi suçlayabilirler, ama Türkiye bölgede tedbirli bir şekilde adım atıyor.

IKBY ve Türkiye ilişkileri ne aşamada? Siz var olan ilişkilerimizi yeterli buluyor musunuz?

Türkiye IKBY politikasında bence daha dengeli davranabilir. Aynı zamanda Türkiye'den hiç kimsenin umudu kesmemesi lazım, herkesle iyi ilişkiye girmesi lazım. Bence daha dengeli olmakta fayda var. Mesela Türkiye KDP'yle daha yakın duruyor ama Süleymaniye'deki partilerle daha mesafeli duruyor. Şimdi Türkiye, burayla daha yakın olmak için Süleymaniye'de bir temsilcilik açmayı düşünüyor. Tabi, siyasette denge önemli ve gerekli. Daha iyi anlaşmamız, herkes için daha iyi olacak. Ortak çıkarlarımıza saygı göstererek, daha iyi bir ilişki inşa edebiliriz Türkiye'yle.

IKBY petrolünün Türkiye üzerinden satılmasına nasıl bakıyorsunuz?

Türkiye daima IKBY için önemli bir kapı olmuştur. Türkiye olmasaydı IKBY Saddam döneminde birçok kriz yaşayabilirdi. IKBY Türkiye için çok önemli, çünkü IKBY Irak'ın kapısı gibi. Türkiye önemli bir komşu ülke, IKBY ve Türkiye ilişkilerine olumlu bakarız. Bizim 1999-2000 yıllarından beri Ankara'da temsilcimiz var. Yekgirtu olarak, biz IKBY ve Türkiye ilişkilerinin daha iyi olması için çok çaba sarf ettik. Hatta bir dönem ilişkilerimiz gerildi, o zamanki Yekgirtu başkanı olan Selahaddin Bahaddin ile Türkiye'ye gittik ve pozitif rol oynadık. Ondan sonra IKBY ve Türkiye ilişkileri daha iyi bir noktaya gitti.

Yakında Türkiye'de seçim var, sizin tahmininiz nedir? Sizce AK Parti'nin iktidar olması IKBY'yi nasıl etkiler?

Seçimde ne sonuç alınırsa alınsın, beraber barışı inşa etmemiz lazım. HDP'nin de daha dikkatli ve olumlu siyaset izlemesi lazım, karşılıklı suçlama yerine beraber barışı sağlamalılar. Umarım iki taraf daha önceki yanlışlardan ders alarak, Türkiye'ye istikrar ve barışı getirirler. IKBY AK Parti döneminde çok fayda gördü. Daha önceki Türkiye iktidarlara biz tanımiyordu. Onların düşünceleri bizi rahatsız ediyordu, ama AK Parti

Türkiye daha iyi bir siyasi çizgi sergiliyor bölgede. O da, çok taraf tutmaması ve aynı zamanda bölge üzerindeki bir uluslararası ittifakta yer almamasından dolayı. Türkiye kendini savunuyor, iyi bir siyaset çizgisi var.

IKBY'ye dönük açılım yaptı ve Türkiye'nin IKBY'ye bakıŐı deęiŐti. AK Parti'nin IKBY politikası iyi buluyoruz, ama daha ileriye taŐımamız lazım ve daha dengeli olmasında yarar var.

Son olarak, eklemek istediğiniz bir Őey var mı?

Türkiye'deki tüm halkların barış içinde yaŐamasını diliyorum.

Ortak tarih, ortak din ve ortak çıkarlarımız var. Hep beraber adaletli bir Şekilde yaŐanması gerektiğine inanıyoruz. Biz Kürtlerin 40 milyon olmamıza rağmen hala bir devletimizin olmaması üzücü bir durum. Umarım birlik kardeŐlik içinde daha iyi bir noktaya gideriz.

TeŐekkür ederiz.

ORSAM, Ortadoğu konusunda faaliyet gösteren tarafsız bir düŐünce kuruluŐudur. ORSAM Ortadoğu ile ilgili bilgi kaynaklarını ŗeŐitlendirmeyi ve bölge uzmanlarının düŐüncelerini Türk akademik ve siyasi ŗevrelere doğrudan yansıtılabilmeyi hedeflemektedir. Bu amaçlar doğrultusunda ORSAM, Ortadoğu lkelerindeki devlet adamlarının, bürokratların, akademisyenlerin, stratejistlerin, gazetecilerin, iŐadamlarının ve sivil toplum kuruluŐları temsilcilerinin Türkiye'de konuk edilmesini kolaylaŐtırarak, yerel perspektiflerin gcl yayın yelpazesince gerek Türkiye gerek dünya kamuoyuyla paylaŐılmasını sağlamaktadır. ORSAM yayın yelpazesi içinde kitap, rapor, bülten, politika notu, konferans tutanağı ve ORSAM dergileri *Ortadoğu Analiz* ve *Ortadoğu Etütleri* bulunmaktadır.

Bu metnin içeriğinin telif hakları ORSAM'a ait olup, 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uyarınca kaynak gösterilerek kısmen yapılacak makul alıntılar ve yararlanma dıŐında, hiçbir Şekilde önceden izin alınmaksızın kullanılamaz, yeniden yayımlanamaz. Bu raporda yer alan değerlendirmeler yazarına aittir. ORSAM'ın kurumsal görüŐünü yansıtılmamaktadır.

ORSAM

Ortadoğu Stratejik AraŐtırmalar Merkezi (ORSAM)

Süleyman Nazif Sokak No: 12-B Āankaya / Ankara

Tel: 0 (312) 430 26 09 Fax: 0 (312) 430 39 48

www.orsam.org.tr